

Міністерство охорони здоров'я України
Національний інститут раку МОЗ України
Харківська медична академія післядипломної освіти МОЗ України
Клінічна лікарня «Феофанія» Державного управління справами

науково-практична конференція

**Променеві методи дослідження
як діагностичний та лікувальний супровід
в онкології**

5–6 квітня

Київ — 2012

УДК 615.849.1 + 616-006 + 616-07

Науково-практична конференція «Променеві методи дослідження як діагностичний та лікувальний супровід в онкології»

Київ: 2012, 172 с.

Збірник містить нові результати з променевих методів дослідження в онкології. Розглянуто різноманітні сучасні діагностичні та лікувальні методи, які ґрунтуються на застосуваннях УЗД, КТ, ПЕТ-КТ, МРТ та інші.

Викладений матеріал буде корисним фахівцям з проблем діагностики та терапії в онкології, лікарям променевої діагностики.

Зміст

<i>Abdullaev R.Ya., Tamm T.I., Huzhniak A.A., Golovko T.S.</i> Ultrasonography of paravertebral space for paravertebral block conduction	8
<i>Абдуллаев Р.Я., Винник Ю.А., Крыжановская И.В.</i> Дооперационная ультразвуковая диагностика рака желудка	10
<i>Абдуллаев Р.Я., Пономаренко С.А., Горлеку Ф.</i> Особливості ультразвукової діагностики гепатоцелюлярного раку печінки	13
<i>Абдуллаев Р.Я., Пономаренко С.А., Кріжановська І.В., Сысун Л.А.</i> Ультрасонографічна семіотика метастазів печінки	16
<i>Абдуллаев Р.Я., Пономаренко С.А., Єфіменко С.Г.</i> Ультразвукова дифференційна діагностика доброякісних пухлин печінки	19
<i>Абдуллаев Р.Я., Пономаренко С.А., Горлеку Ф., Кріжановська І.В.</i> Можливості ультрасонографії та КТ в діагностиці гепатоцелюлярного раку	21
<i>Бабий Я.С., Сычева Т.В.</i> Эффективный выбор радиологических методов исследования при раке легкого	24
<i>Бакай О.О.</i> Можливості еластографії в ультразвуковій діагностиці новоутворень різної локалізації	28
<i>Батюк С.І., Бриндіков Л.М., Табола М.М., Попович В.В.</i> Ультразвукове дослідження метастазів в лімфовузлі при раковій прямої кишки	30
<i>Білоненко Г.А., Шкарбун Л.І., Аксьонова О.Г., Аксьонов О.А.</i> Рак чи мастит? Сучасний діагностично-лікувальний супровід при запальних змінах грудей	32
<i>Вубнов Р.В.</i> Unremovable idiopathic pain treatment by novel ultrasound guided technique	37

<i>Bubnov R.V., Voyko V.V.</i>	
The capabilities of ultrasonography in complex diagnostics of advanced colorectal cancer. A prospective study	39
<i>Бубнов Р.В., Строкань А.М., Абдуллаєв Р.Я.</i>	
Принципи навчання використання сонографії в регіональній анестезії та медицині болю	41
<i>Бубнов Р.В.</i>	
Персоналізована, прогностична та профілактична медицина (ПППМ). Сучасна європейська парадигма	48
<i>Бубнов Р.В., Мухомор О.І.</i>	
Інвазивна сонографія легеневої тканини та органів грудної клітки	52
<i>Бубнов Р.В., Мельник І.М.</i>	
Оптимізація медичних рішень та визначення помилки інтервенційної сонографії за допомогою математичних моделей.	56
<i>Верба А.В., Гуменюк К.В., Коваль І.М.</i>	
Досвід виконання черезшкірно-черезпечінкового дренажу жовчних шляхів у хворих із захворюваннями гепато-панкреатодуоденальної зони, що ускладненні механічною жовтяницею	66
<i>Волоткович А.Ю., Мачнєва О.В.</i>	
Променеві методи дослідження у комплексній діагностиці раку молочної залози	70
<i>Головко Т.С., Крахмалева Л.П., Скляр С.Ю.</i>	
Роль лучевой диагностики при непальпируемых опухолях молочной железы	72
<i>Головко Т.С., Крахмалева А.С.</i>	
Комплексная диагностика узловых образований грудных желез	74
<i>Grabovetskyi S.A.</i>	
Multivoxel MR spectroscopy in the differential diagnosis of brain tumors. Predictive and personalized approach	77
<i>Гречаник О.І., Абдуллаєв Р.Я., Красильніков Р.Г., Цвігун Г.В.</i>	
Комплексна ультразвукова діагностика ураження внутрішніх органів у онкопроктологічних хворих	79
<i>Грищенко О.В., Бобрицкая В.В., Васильева И.А.</i>	
Сонографический контроль динамических изменений ткани молочной железы в процессе патогенетической терапии	81

Гуралевич Ю.В., Головко Т.С., Цып Н.П.

Возможности ультразвукового исследования в диагностике узловой и неузловой форм трофобластической болезни 86

Дерев'янюк Л.П., Талько В.В., Атаманюк Н.П., Яніна А.М., Родіонова Н.К.

Оцінка функціонального стану гіпофізарно-гонадної системи у жінок репродуктивного віку після променевої терапії пухлин головного мозку 88

Дикан І.М., Козаренко Т.М., Логаніхіна К.Ю.

Можливості агіографічного дослідження мультidetекторної комп'ютерної томографії в оцінці ефективності хіміопроменевої терапії у хворих на рак гортані 93

Добровольський Н.А. Иванова Л.П. Таварткиладзе Н.Е. Богданович Л.И. Куличкова О.В.

Остеосцинтиграфия с Tc99m как один из методов ранней диагностики метастазов в кости скелета 97

Іванкова В.С., Шевченко Г.М., Хруленко Т.В., Барановська Л.М., Скоморохова Т.В., Отрощенко І.П., Галяс О.В.

Сучасні технології високоенергетичної HDR брахітерапії у променевому лікуванні раку шийки матки 101

Каратунова Е.Н., Ясиницкая Н.А.

Инновационный метод ультразвуковой абляции опухолей человека 103

Клюсов О.М., Войтко О.В., Говоруха Т.М., Лола О.І., Олійніченко О.Г., Холодна А.В.

Перший досвід центру ядерної медицини київського міського клінічного онкологічного центру застосування поєданого ПЕТ-КТ у онкохворих 105

Кравченко Д.А., Логанихина Е.Ю.

Определение объема резекции гортани при раке ее срединного отдела (T2-3N0M0) 108

Красільников Р.Г.

Визначення особливостей МРТ-семіотики головного мозку в залежності від синдромологічної картини у віддалений період легкої закритої черепно-мозкової травми 110

Лаврик Г.В.	
Стандарты лучевой диагностики в стадировании рака печени	116
Лущик Ч.Б., Новицкий В.В., Рябець Л.С., Коломійчук О.П., Приз А.М.	
Можливості сучасних методів досліджень та інформаційних технологій в ранній доклінічній діагностиці перебудов судинного русла при онкопатології	119
Максимовский В.Е., Добровольский Н.А., Четвериков С.Г., Лурин А.Г., Машуков А.А.	
Неинвазивный контроль роста опухолевых очагов после радиочастотной термоабляции	127
Mukhomor O.I., Bubnov R.V.	
Prediction outcome of aspiration treatment under ultrasound guidance using sonoelastography (personalized and predictive management in gynaecology)	131
Mukhomor O.I., Bubnov R.V., Abdullaev R.Ya.	
Sonoelastography enhanced US guided biopsy for prostate cancer detection	133
Педаченко Ю.Е.	
Пункционная вертебропластика в хирургическом лечении метастатических поражений позвоночника	136
Погодаева Г.А., Казакевич В.Г.	
Роль профилактических УЗ-осмотров в ранней диагностике рака предстательной железы	138
Процьк Е.Е., Головка Т.С.	
Возможности ультразвуковой диагностики опухолей слюнных желез ..	141
Роцупкін А.О., Горобинська С.М.	
Аналіз безпеки застосування контрастних засобів при проведенні МРТ	144
Смакова М.С., Коровина А.С.	
Лучевая диагностика костных проявлений при множественной миеломе	146
Смоланка И.И., Иванкова В.С., Скляр С.Ю., Иванкова О.М.	
Використання радіомодифікаторів при комплексному лікуванні хворих на резистентні форми раку грудної залози	148

**Смоланка І.І., Солодяннікова О.І., Скляр С.Ю.,
Костриба О.І.**

Променева діагностика в оцінці стану та розташування регіонарних та «сторожових» лімфатичних вузлів при виборі обсягу операції у хворих на рак грудної залози 150

**Щепотін І.Б., Шептицький В.В., Приймак В.В.,
Колесник О.О., Лукашенко А.В.**

Черезшкірне черезпечінкове дренування жовчних протоків у онкологічних хворих, з механічною жовтяницею, під контролем УЗ 152

**Щепотін І.Б., Шептицький В.В., Приймак В.В.,
Колесник О.О., Свінцицький В.С., Лукашенко А.В.**

Малоінвазивні втручання під контролем УЗ, в лікуванні післяопераційних ускладнень у хворих з онкопатологією органів черевної порожнини, за очеревинного простору та органів малого тазу 153

**Тюєва Н.В., Добровольський М.А., Таварткіладзе Н.Є.,
Дідорчук С.П., Сафронова О.В.**

Можливості УЗД в моніторингу регресії пухлин шийки матки протягом поєднаної променевої терапії 155

Францевич К.А.

Комплексна променева діагностика дифузних мастопатій 158

Халилеев А.А., Головка Т.С., Лаврик Г.В., Рудая Л.В.

Анализ воротного кровотока у пациентов с злокачественными новообразованиями брюшной полости 162

Хурані І.Ф., Какарькін О.Я., Григоренко С.В.

Роль спіральної комп'ютерної томографії у виявленні постхіміо-променевих легневих ушкоджень у хворих на рак грудної залози 164

Чернобай Т.Н.

Лучевая диагностика рака пищевода 169

Абдуллаев Р.Я., Пономаренко С.А., Горлеку Ф.

*ХМАПО, кафедра ЧЗД 61018 м. Харків, провул. Балакіреєва 3-а,
(057) 764-72-74, kafedra.uzd@gmail.com*

Особливості ультразвукової діагностики гепатоцелюлярного раку печінки

В Україні щорічно реєструються тисячі випадків метастазів у печінку з пухлин різних органів. Диференціювання метастазів печінки з іншими доброякісними та злоякісними її ураженнями є важливим питанням. Задача поглибленого вивчення ЧЗ-семіотики різних за етіологією захворювань печінки з локальним ураженням вважається актуальною і потребує подальшого дослідження.

Мета: підвищити точність діагностики пухлинних осередкових захворювань печінки шляхом удосконалення відомих і розробки нових діагностичних критеріїв променеви методів, особливо комплексного ультразвукового дослідження. Упорядкувати відомі й розробити нові сонографічні критерії гепатоцелюлярного раку.

Матеріали та методи. Обстежено 47 пацієнтів з гепатоцелюлярним раком печінки (ГЦРП), з них вузлової форма встановлена у 39 (83,0%), множинна — у 3 (6,4%), дифузна — у 5 (10,6%). Серед обстежених хворих було 32 (68,1%) чоловіки і 15 (31,9%) жінок у віці 43–68 років, середній вік становив 51 ± 6 років.

Для підвищення ефективності діагностики різних форм ГЦРП проводився статистичний аналіз непараметричних інтервалів ультразвукових симптомів осередкованого утворення, що включають: розміри, форма, локалізація, контури, капсула, гіпоехогенний обідок (halo), ехоструктура, ступінь неоднорідності, ехогенність, наявність дорсального псевдопосилання, загасання ультразвука, наявність фіброзних тяжей, дрібних включень, септ і васкуляризація.

Результати дослідження. Серед різних форм ГЦРП, вузлової з високою достовірністю ($P < 0,001$) зустрічалася частіше, ніж множинна і дифузна. При

вузловій формі ГЦРП розмір окремих вогнищ у 1-го пацієнта склав менше 30 мм, у 6 (15,4%) — від 31 до 40 мм, у 23 (59,0%) — від 41 до 50 мм і у 9 (23,1%) — більше 50 мм, при дифузній формі розміри окремих вогнищ завжди були менш 30мм, при множинній — 30-50мм. При дифузній формі ГЦРП форма всіх вогнищ була неправильною, при множинній формі — навпаки, округлою. При вузловій формі ГЦРП округла і округло-овальна форма зустрічалася з однаковою частотою (38,5% по 15 чоловік), а неправильна в 23,1% (9 чоловік) випадків.

Вузли рака печінки в 38 (97,4%) випадків знаходилися в правій частці печінки в товщі паренхіми. Контури вузлів в 28 (71,8%) випадках були нерівними, в 11 (28,2%) — рівними ($P < 0,001$), в 31 (79,5%) — нечіткими, в 8 (20,5%) — чіткими ($P < 0,001$).

Капсула визначалася в 5 (12,8%), не візуалізувалася в 31 (79,5%) випадків. У одному випадку мало місце кальцифікація капсули.

Гіпоехогенний обідок (halo) при ГЦРП спостерігався в 24 (61,5%), відсутній в 11 (28,2%) випадків ($P < 0,01$). Ехоструктура вузлів в 3 (7,7%) випадків мала сітчасту, в 21 (53,8%) — зернисту і в 15 (38,5%) — вузлувато-часточкову структуру.

У 9 (23,1%) випадків вузли ГЦРП мали мінімально виражену неоднорідність, в 18 (46,1%) — помірну неоднорідність, в 12 (30,8%) виражену неоднорідність. У 7 (17,9%) випадків виявлялися ділянки розпаду усередині вузла.

Переважно ізоехогенні вузли виявлялись в 4 (10,3%), гіперехогенні — в 16 (41,0%) і змішаної ехогенності — в 19 (48,7%) випадків.

Слабке дорсальне псевдопосилення зустрічалось тільки в 4 (10,3%) випадків ГЦРП, в решті (35-89,7%) випадків воно було відсутнє. Загасання ЧЗ у вигляді акустичної тіні визначалося в 5 (12,8%), послаблення — в 23 (59,0%), відсутнє — в 11 (28,2%) випадків вузлової форми ГЦРП ($P < 0,01$).

Дрібновогнищеві фіброзна тяжистість спостерігалась в 9 (23,1%) випадків, великовогнищеза — в 11 (28,2%), ділянки кальцифікації — в 5 (12,8%) випадків ГЦРП.

Реєстрація кровотоку і ступінь його вираженості є важливими диференціально-діагностичними ознаками гепатоцелюлярного раку печінки. При проведенні кольорового доплерівського дослідження кровотік усередині вогнища був відсутній в 3 (7,7%) випадків, з мінімальною васкуляризацією визначався в 7 (17,9%) випадках, з помірно-вираженою — в 24

(61,5%) випадках ($P < 0,01$), посилена васкуляризація була виявлена — в 5 (12,8%) випадках.

При аналізі ультразвукових зображень утворень були виділені 4 типи вузлової форми ГЦРП: I тип характеризувався наявністю переважно овально-округлої форми, гіпоехогенного обідка і змішаної ехогенності з переважанням гіперехогенних ділянок; до II типу відносилися вузли округлої форми, підвищеної ехогенності, наявністю гіпоехогенного обідка; III тип характеризувався наявністю вузла округлої форми, підвищеної ехогенності, з фіброзними тяжами і з ділянками кальцифікації, без гіпоехогенного обідка; IV тип відрізнявся наявністю великих ділянок розпаду у вигляді порожнин неправильної, поліциклічної форми.

При проведенні кольорового доплерівського дослідження васкуляризація вогнищ реєструвалася у всіх випадках I типу ГЦРП: мінімально виражена в 3 (20,0%) випадках, помірно виражена – в 10-ти (66,7%), посилена — в 2-ох (13,3%) випадках. У II типі ці параметри були: мінімально виражена в 1-му (11,1%) випадку, помірно виражена — в 7-ми (77,8%), посилена — в 1-му (11,1%) випадках. У III і IV типах визначались тільки мінімально і помірно виражена васкуляризація 25,0%, 50,0% і 57,1%, 42,9% відповідно.

Висновок. Гепатоцелюлярний рак має неоднорідну (100%), вузлуваточасточкову (56,4%) структуру, нерівний (71,8%) і нечіткий (79,5%) контур, гіпоехогенну облямівку (71,8%) і фіброзні тяжі (63,1%), слабе дорсальне затухання ультразвуку (59%), помірну (61,5%) або посилену (12,8%) васкуляризацію при КДК і ЕДК. Чутливість УЗД в виявленні ГЦРП припорівнянні з морфологічним дослідженням в сірошкальному режимі склала 87,2%, специфічність — 58,3%, точність — 81,3%. При комплексному УЗД із застосуванням кольорового і енергетичного доплерівського режимів чутливість методу склала 95,7%, специфічність — 83,3%, точність — 93,2%. Видно, що застосування доплерівських методик сприяло підвищенню чутливості методу в діагностиці ГЦРП в порівнянні з сірошкальним режимом на 8,5%, специфічності — на 25%, точності — на 11,9%.